

Doğrudan Hz. Peygamber'den rivayet ettiği hadislerden başka (bk. *Müsned*, III, 406-407), Ebû Bekir, Ali, Ömer, Ammâr, Übey b. Kâ'b (bk. *Müsned*, V, 122-125) gibi büyük sahâbîlerden naklettiği rivayetleri *Kütüb-i Sitte*'de yer almıştır. Kendisinden de oğulları Saîd ve Abdullah, ayrıca Şa'bî, Ebû İshak es-Sebî ve diğer bazı tâbiiler hadis rivayet etmiştir.

Hayatının ileri dönemlerinde Küfe'ye yerleşen Abdurrahman'ın nerede vefat ettiği bilinmemektedir.

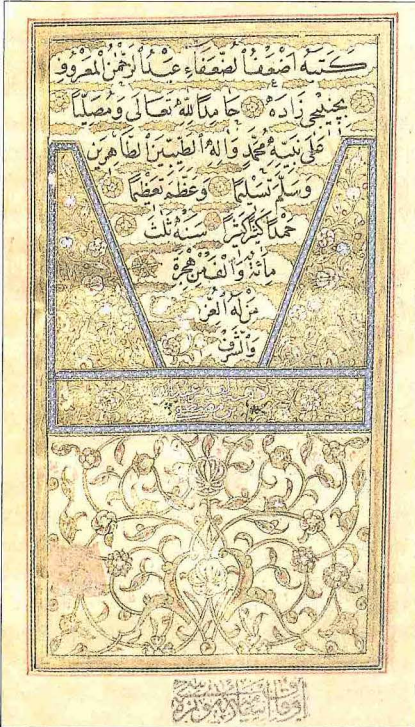
BİBLİYOGRAFYA :

İbn Sa'd, *et-Tabakâtü'l-kübrâ* (nşr. İhsan Abbas), Beyrut 1388/1968, V, 462; *Müsned*, III, 406-407; V, 122-125; Buhârî, "Selem", 7; a.mlf., *et-Târihu'l-kebir* (nşr. Abdurrahman b. Yahyâ el-Yemânî v.dğr.), Haydarâbâd 1360-80/1941-60 — Diyarbakır, ts. (el-Mektebetü'l-İslâmiyye), V, 245; Müslim, "Salâtü'l-müsâfirîn", 269; İbn Ebû Hâtim, *el-Cerh ve't-ta'dîl*, Haydarâbâd 1371-73/1952-53 — Beyrut, ts. (Dârü'l-Kütübü'l-İlmiyye), V, 209; İbnü'l-Esir, *Üsdü'l-gâbe* (nşr. Muhammed İbrâhim el-Bennâ v.dğr.), Kahire 1390-93/1970-73, III, 422-423; Zehebî, *A'lâmü'n-nübelâ*, III, 201-202; İbn Hacer, *el-İşâbe*, Kahire 1328, IV, 149; a.mlf., *Tehzîbü't-Tehzîb*, VI, 132-133.

Raşit Küçük

Ciniczâde Abdurrahman Efendi'nin yazdığı ve Baruthane-
li Abdullah'ın tezhip ettiği Kur'ân-ı Kerim'in ketebeşi

ABDURRAHMAN EFENDİ, Ciniczâde

(ö. 1137/1724)

Türk hattatı.

İstanbul'dur. Sülûs-nesih yazılarını Ramazan Efendi'den öğrenerek icâzet aldı. Gubârî hattıyla yazmayı daha çok severdi. Yüz Mushaf-ı şerif yazdı. Eserlerinin çoğu Baruthaneli Abdullah tarafından tezhip edilmiştir. Hattat Hâfız Osman'ın ihtiyarlığında, kalemlerini onun arzusuna uygun bir şekilde açar, düzeltirdi. Aynı zamanda, devrinin meşhur müsiķişinası ve padişah mevlidhanlarından olan sanatkârın bu yönü üzerinde müsiķi kaynaklarında yeterli bilgi yoktur. Hayatının son yirmi yılı III. Ahmed zamanında geçmiştir. Hekimoğlu Ali Paşa Camii'nin karşısındaki Abdal Yâkub Tekkesi Şeyhi Üveys Dede Türbesi'nde gömüldür.

BİBLİYOGRAFYA :

Müstakimzâde, *Tuhfe-i Hattâtîn* (nşr. İbnülemin Mahmud Kemâl), İstanbul 1928, s. 253; Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, IV/2, s. 564; Şevket Rado, *Türk Hattatları*, İstanbul, ts. (Yayın Matbaacılık), s. 102, 112, 131, 145; R. Ekrem Koçu, "Abdurrahman Efendi", *İst. A. I*, 158.

MUHİTTİN SERİN

ABDURRAHMAN EFENDİ, Kocahüsamzâde

(ö. 1081/1670)

Osmanlı şeyhülislâmı.

İstanbul kadılarlarından Tulumcu Koca Hüsâm Efendi'nin oğludur. 1003'te (1594-95) İstanbul'da doğdu; medrese tahsilini tamamlayarak Şeyhülislâm Hoca-zâde Mehmed Efendi'den mülâzım oldu. Daha sonra babasıyla birlikte Mısır, Kudüs ve Medine'ye giderek burarlarda birçok âlimden ders okudu. Anadolu'ya döndükten sonra küçük medreselerden başlayarak sırasıyla Sahn-ı Seman, Ayasofya ve Süleymaniye gibi büyük medreselerde müderrislik yaptı. Abdurrahman Efendi daha sonra kadılık mesleğine geçti ve 1640-1645 tarihleri arasında Halep, Şam, İstanbul kadılıklarında bulundu. 1649'da Anadolu kazaskerliğine tayin edildi; ertesi yıl azledilerek kendisine Tırnova kazası arpalık olarak verildi. 1652'de Rumeli kazaskerliğine getirildi, ancak kısa bir süre sonra bu görevinden de azledildi.

İpsir Mustafa Paşa'nın âsilerin isteğiyle öldürülmesi sırasında, paşa tarafını tutan Şeyhülislâm Ebû Saîd Mehmed Efendi'nin azledilmesi üzerine, Abdurrahman Efendi 11 Mayıs 1655 tarihinde şeyhülislâm oldu. On aya yakın bir süre bu makamda kaldıktan sonra zü-yûf akçe ve ulûfe meselelerinden dolayı patlak veren ve Osmanlı tarihinde Çınar Vak'ası veya Vak'a-yı Vakvakıyye adıyla bilinen olaylarda görevden alınmasını istedi (5 Mart 1656). Olaylar sırasında âsiler padişahın ayak divanı* talep ettiler. Abdurrahman Efendi'nin saray ağaları tarafını tutması ve padişahı ayak divanına gitmekten alıkoymak istemesi üzerine azledildi; yerine Memikzâde şeyhülislâmlığa getirildi. Azlinden sonra, isteği üzerine kendisine Kudüs kadılığı verildi; bir süre Şam'da kaldı. Ertesi yıl Ayıntab, daha sonra da Mısır'da Cize kadılığı arpalık olarak verildi. Eylül 1670'te Mısır'da vefat etti.

Abdurrahman Efendi'nin hat sanatında, özellikle ta'likte üstat ve ayrıca mükemmel bir kermankeş olduğu kaynaklarda belirtilmektedir.

BİBLİYOGRAFYA :

Muhibbî, *Hulâşatü'l-eşer*, Kahire 1284 — Beyrut, ts. (Dârü Sâdir), II, 351-355; Şeyhî, *Ve-kâyiu'l-fuzalâ*, Beyazıt Devlet Ktp., Veliyyüddin Efendi, nr. 2361, I, vr. 185^b-186^a; *Devhatü'l-meşâyih maa zeyl*, s. 62-63; Müstakimzâde, *Tuhfe-i Hattâtîn* (nşr. İbnülemin Mahmud Kemâl), İstanbul 1928, s. 673; *İlmiyye Salnâmesi*, s. 463; Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, III/1, s. 293; III/2, s. 472; Cl. Huart, "Abdurrahman", *IA*, I, 50.

MEHMET İPŞİRLİ

Şeyhülislâm Abdurrahman Efendi'nin vakıfla ilgili bir fetvası (*İlmiyye Salnâmesi*, s. 463)

